

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 31.

V Ljubljani, v soboto 7. maja 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamaolje in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče št. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Po občinskih volitvah v Ljubljani.

Španjski ponos.

Ko se je dne 29. aprila slavila zmaga slovenske Ljubljane v „Narodnem Domu“, bil je to lep večer. Razni slovenski sloji so se drug drugemu približali in se saj za trenotek sprijaznili. Ko smo gledali ta prizor, se nam je milo storilo: zakaj bi ne moglo biti tako tudi pri delu za narod? Ljubezen do naroda zblížala nas je za trenotek, slepa strankarska samopašnost nekaterikov spravi nas zopet narazen. Že se oglašajo strankarska samopašnost v „Narodu“ in bahato gledajo nekateriki na klerikalce in krščanske socijalce, češ, mi „Narodova“ stranka smo močni in številni zadosti, da zmagamo brez vsake pomoči — „nemške nacijonalce“. Že se oglašajo tista brezmejna ošabnost nekaterikov, ki odriva vsakega treznega patrijota drugačnega mišljenja. Ako ne pride do složnega slovenskega delovanja v prid Ljubljani, krivi bodo oni ponosni Španjci iz „Narodovega“ uredništva in zgornje kavarne, ki vedno tolčejo ob prsi in kličejo na korajžo. Nečemo izzivati po šegi te gospode, vendar pripomnimo: Zakaj niso, ako so bili tako sigurni svoje premoči, izjavili, da ne reflektujejo na druge glasove, kakor na one svojih somišljenikov? In videli bi bili, kako bi bili majali se stolčki občinskih svetnikov! Ko bi bili pristaši katoliško-narodne stranke ali slovenski krščanski socijalisti bolj strankarji, kakor slovenski patrijoti, kako lahko bi bili izrabili ugodno konstelacijo proti narodni stranki in na svojo roko postavljali kandidate! In do tega bi bili popolnoma upravičeni, kajti pravna pogodba tudi katoliško-narodni stranki takih obvezanostij ne naklada glede občinskih volitev, da bi ne smela postaviti svojih kandidatov. Konstelacija se ni izrabila, kar je v tem hipu popolnoma prav in lepo.

Pismo barona Čebule.

V Ljubljani 5. maja.

Gospod urednik! To je narobe svet. Spominjate se gotovo, kako so šli pred dobrim letom Dzimsky, Mahr itd. v ogenj za Kušarja. Iz ljubezni niso šli, pač pa v nadi, da jim ta „zveza“, — katera se je bila ravno takrat majati pričela — da jim ta „zveza“ prinese občinske mandate. Zato so tako tekali in se pehali za našo parlamentsko korifejo.

Prazne nade! Celó „Narod“, ki je menda v nekakem sorodstvu s tistim slovenskim veljakom, ki je po zatrdilu „Grazer Tagblatt“ bleknil lansko leto, ko je beračil za nemške glasove Kušarju, da bi mu bila nemška opozicija v mestni svetovavnici „erwünscht“, celo ta „Narod“ je lansko leto pisal, da „za sedaj“ ni mogoče prepustiti Nemcem nobenega občinskega sedeža.

To je bilo lani. Letos pa so Nemci na vsak način hoteli zlezti v novo rotovško dvorano. Menda so hoteli poskusiti, kako se sedi na novih foteljih in gleda na uro, katero je gospodu županu priporočil bankir Mayr, ki je menda izvedenec v urarskih zadevah. Za sedaj mora g. Dzimsky gledati še iz ozadja na uro in pomagati mu ne morejo niti socijalni demokrati

Kakšen je vspeh letošnjih volitev v občinski svet?

Vspeh letošnjih volitev je ta, da se je Ljubljana pokazala po pretežni večini svojih volilcev slovensko mesto. Pokazalo se je, da je domorodni čut slovenskih volilcev tako razvit in tako živ, da se malo Slovencev najde, ki bi se udali sirenskim glasovom ljubljanske nemškutarje, vzlic temu, da se ta ali oni ne strinja z razmerami, ki so na magistratu. To dejstvo konstatujemo z veseljem posebno zato, ker je v tem oziru širila slovensko-nemška zveza, blaže nega spomina, očito korupcijo.

Drugo dejstvo letošnjih občinskih volitev je to, da smo spoznali, kako se nekaj časa odrevenelo kranjsko Nemštvo in Nemškutarstvo reorganizuje in konsoliduje, in da je, kakor so pokazale volitve, to razmeroma jako močno. Da se Nemštvo na Kranjskem organizuje, pričarazun volitev tudi to, da se celo v čisto slovenskih krajih, kakor na Jesenicah, v Domžalah in Kranju, maloštevilni Nemci in slovenski odpadniki zbirajo v pevsku društva ter grade nove postojanke nemškemu življu. Da pa si upa naše kranjsko Nemškutarstvo nastopati pri volitvah in predrzno segati po vajejih javne uprave, to je pa znak, da se še ni konečno sprijaznilo z mislijo, da kranjska dežela ni nemška posest. Do te misli treba bode to razvajeno gospodo še le privaditi, in hitro privaditi z brezobzirnim izvajanjem gesla „Svoji k svojim!“

Letos je bila pri občinskih volitvah zmaga na celi črti slovenska, ako pa ostanemo tudi poslej taki krotki božji volki, kdo vé, kako bode prihodnje leto? Znano je, da se bodo vsled novega dohodninskega davka razmere v posameznih volilnih razredih spremenile in, kakor vse kaže, bode prvemu razredu prirastlo precejšnje število nemških volilcev, dočim se število slovenskih volilcev skrči. Da so Nemci gospodarski tako

močni, krivi smo zopet mi, ker njim dajemo zaslužka, namesto svojim ljudem.

Nevarnost bo pa prihodnje leto vsekako, da pride nekaj nemških mož v občinski svet. Tako najivni sicer nismo, da bi mislili, da bode par nemških občinskih svetnikov spremenilo Ljubljano v nemško mesto, kajti niti nemški mestni očetje niso v stanu premeniti etnografičnega razmerja obeh življev, a s prvim nemškim občinskim svetnikom zraste moralna moč in vpliv Nemštva tu in njegova agresivnost zadobi nov impuls. Mi smo bili dosedaj nasproti Nemštvu pasiven element in naša privlačna moč ni bila niti toliko krepka, da bi se sinovi in hčere slovenskih starišev v Ljubljani, v središču Slovenstva, ne potujčevali. Zato pa je proti našim narodnim nasprotnikom najbolje in najradikalneje sredstvo brezobziren — bojkot, potem se ne bodo porajale iz naše srede renegatske kukavice in Nemštvo bodo ostalo v svojih mejah.

Ali moramo reči k vsemu Amen?

Mestni svet ljubljanski je ostal slovenski, postal pa je ob jednem jednoten. Zastopana je menda jedna sama politična struja. Da je pa ta zbor tako jednoten, to še ni nikako znamenje, da je meščanstvo z občinskim svetom v vsem zadovoljno. Kako je prišlo do jedne same stranke v občinskem svetu, je znano. Katoliško-narodna stranka ni hotela sprejeti mandata — čujte in strmite — ker ni bila pripravljena. Ker sta se te dve oficijalni stranki pogodili na jednotno postopanje, niso neoficijalni krščanski socijalci hoteli rušiti solidarnega postopanja v očigled nastopu ljubljanskega Nemštva. Hoteli smo označiti svoje stališče na skupnih volilnih shodih, a niti teh ni bilo. Tako so se vršile letošnje volitve v znamenju komande od zgoraj. Znaprej zahtevamo pa že nekaj bolj konstitucionalnega postopanja in mi bodemo zadnji, ki bi brez določevanja kandidatov na volilnih shodih si dali

niti narodno-socijalnodemokratsko nemško nacijonalni zaupni mož Pock. Ta gospod Pock je priporočljiv kandidat in mi se le čudimo, da ni prodril v tretjem razredu. Kako lepo je priporočal neodvisnega meščana Kušarja za poslanca v „Narodnem Domu“ leto osovrej, češ, celo za gostilničarje se poteguje g. Kušar — ker je gostilničarski zadrugi pisal enkrat jedno pismo! G. Pock je tedaj zaupni mož narodne stranke in kot tak je tekal in tekal, da bi ujel glasov za poslanca Kušarja. In marsikateri bokal se je lansko leto usušil v Pockovi gostilni na Kušarjevo zdravje. Mož je pa tudi zaupnik socijalnih demokratov. Zato so ga pa postavili za volilnega moža v peti kuriji lansko leto. Propadel je bil sicer, a to ne dene nič, za to ga imajo rudeči demokrati tem raje in zalivajo žalost nad svojim in sodruga Pocka propadom z rudečim vincem — v njegovi gostilni.

Letos pa je kandidat Pock napravil drug načrt. Nemci potrebujejo v tretjem razredu kandidata za občinski svet. „Postavijo naj mene“, tako si je menda mislil, „saj sem bil svoj čas tudi turnar, in če hočejo, bom pa obstrukcijo delal a là Wolf, in če propadem, bodo pa nemški turnarji napravili si „Kneippzimmer“ v moji gostilni, dokler ne dobe v kazini gostilničarja. Ne bo „falena“, naj bo že tako ali tako!“ A mož

se je znašel, namesto na mehkiem fotelju občinskega svetnika, na bobovi slami. Škoda za tega mnogostranskega moža!

Večjo srečo, kakor g. Pock, ima pa sedemnajstletni prijatelj g. Mahra. On pa ima srečo, naj se že izdaja za planinskega Hrvata, za Slovana, radikalca, ali za zaveznika nemškega veleposestva. Na vse strani mu je poslano. Lansko leto so ga rešili iz zagate Nemškutarji, letos „dihurji“ in tisti klerikalci, „ki se nimajo nič vtikati v naše posvetne zadeve, ki svalkajo mōlek v roki ter obračajo oči proti nebu“, vzlic temu pa niso nič boljši kristjani, kakor ta srečni — mož. Vse mora iti! Ako hočejo Nemškutarji, da se jim za pomoč proti „klerikalcem“ dajo občinski fotelji, kaže jim na klerikalce, ki bodo tudi nje pozobali in pokrili Ljubljano z velikim, črčim jezuvitskim klobukom; ako je pa njegov čolnič v nevarnosti od valov Schafferijancev, Wolfijancev in celo — njegovih sedemnajstletnih prijateljev, eh, tedaj pa dihurji in črni klerikalci prilezejo iz svojih dupelj ter rešijo „narodni“ čoln, da pojde počivat v varno luko. Potem se pa še nekateri zavistniki pritožujejo, da zraste ponos nekaterih gospodov vsako leto za par glav. Gospod urednik! Ne zabavljajte mi posihmal nikdar več dičnemu vodstvu, in ako imate kakega pesnika Koseskega št. 2 na raz-

narekovati in postavljati kandidate pri zaprtih durih. Zahteva, da se sklicujejo volilni shodi, je pač skromna, in ako se gospoda tej zahtevi v bodočnosti ne bodo pokorili, sklicevali jih bomo mi. Ne želimo boja, niti načelnega strankarstva med slovenskimi volilci, želimo pa stvarne kritike in odgovornosti mestnega zbora nasproti volilcem, kar je le z volilnimi shodi izvršljivo. Da je šlo letos vse tako gladko vzlic temu, da ni bilo niti jednega volilnega shoda, vzrok je bil ta, da so slovenski volilci hoteli pokazati predrzemu Nemštvu solidarnost do zadnjega moža. Ta solidarnost pa nikakor še ni izraz, da so volilci s postopanjem mestnega sveta povse zadovoljni. Nič ni popolnega na svetu in tako tudi ni popoln slavni občinski svet. Ne odrekamo dobre volje sl. mestnemu zboru, tudi zmožnosti ne, in pričakovali smo, da župana in mestne očete vodijo najboljše intencije, a prav nič bi ne škodilo, ko bi gospodje na volilnih shodih prišli z volilci v neposredno dotiko. Mestno prebivalstvo je po potresu v težavnem položaju. Hišna renta pada, ker se množe prazna stanovanja, in stranke ne morejo več zmagovati za ljubljanske razmere previsoke stanarine.

Temu pridružila se je lansko leto slaba letina, vsled česar so se živila nečuvano podražila. Ker se pa občinski svet z aprovizijo mesta vse premalo briga, se naše draginjske razmere tudi po slučajni dobri letini ne bodo v zadostni meri izboljšale. To vse so činjenice, ki nehote vzbujajo nezadovoljnost, in kaj lahko se zgodi, da vsa ta nezadovoljnost, katera bode pa še rasla, poišče krivca, in pri najmanjši napaki, ki jo bo napravil občinski svet, pade vsa jeza nanj. Ljubljansko domače prebivalstvo je vsled potresa gospodarski oslabeo in niti krasne stavbe niti široke ceste ne spravijo tega dejstva iz sveta. V takem položaju je občinskega sveta dolžnost, da se na volilnih shodih in drugod pouči o gmotnem položaju in o željah prebivalstva ter v mestni upravi skrajno štedljivo in previdno gospodari. Ob enem pa je slovenske žurnalistike ljubljanske dolžnost, da se večkrat in kritično bavi z mestnimi zadevami. Mi bomo v prihodnje to svojo časnikarsko dolžnost izpolnjevali v polni meri in tudi mestno upravo kritikovali, ker smo prepričani, da več očij več vidi in več ljudij več vé. Slavnemu mestnemu zboru nočemo s tem greniti veselja do dela, ampak le olajševati mu hočemo njegov posel. Za danes pa samo apelujemo na občinski svet, da, uvažujoč kritični položaj mestnega stanovništva, bodi štedljiv in le nujne neodložljive zadeve — in teh je dosti — naj izvršuje, odložljive pa prihrani za ugodnejše čase. Odločno pa svarimo, da naj vedoma ne dela nepotrebnih izdatkov, kakor je n. pr. oni za mestnega arhivarja. Služba mestnega arhivarja ustvarila se je z namenom, da se preskrbi neki zasluženi

literat. Nimamo nič zoper to, da ga „Matica slovenska“, ali pa — „Narodna tiskarna“ subvencionuje. To bi bilo lepo od dotičnih gospodov, a da bi se javni občinski denarji trosili za to, in še pod krinko službe, je jako nevarno; stiska se s tem narodnim nasprotnikom le ostro orožje v roke.

Toliko omenjamo za danes!

Iz državnega zbora.

V seji dne 3. maja je predsednik najprej naznanil izid volitev v odseke. V odsek za obtožbo ministerstva je bil izmed Slovencev izvoljen vitez pl. Berkša, v imunitetni odsek dr. Ferjančič, v legitimacijski odsek dr. Gregorčič in v peticijski odsek Einspieler in Pogačnik.

Nato je min. predsednik grof Thun odgovarjal na razne interpelacije. Na interpelacijo poslanca Krumbholza glede ravnopravnosti obeh deželnih jezikov na Češkem pri nabornih komisijah je odgovoril minister, da se po § 16. jezikovnih naredb veljave uradnega jezika pri vojaških oblastvih te naredbe ne dotikajo. Zapisnike novincev pri vojaških nabornih morajo sestavljati politična oblastva samo v nemškem jeziku. Obravnave pri nabornih se lahko vrše v jeziku stranke, sklepi naborne komisije se pa morajo spisati v nemškem jeziku, ker člani komisije niso samo politični uradniki in zastopniki občin, ampak tudi zastopniki vojaških oblastev. Zastopniki občin se smejo posluževati pri razpravi svojega jezika, a zapisnik se sestavi nemški, in zato ni treba, da bi ministerstvo dajalo oblastvom posebna navodila.

Na Funkejevo interpelacijo zaradi izgrediv v Pragi dne 24. aprila je odgovoril grof Thun, da izgrediv niso bili tako veliki, kakor jih popisujejo interpelanti, in se tudi niso pričeli iz narodnostnega povoda. Pobite so bili samo 4 stekla na hiši „Schlaraffia“ in neki nemški dijak, ki se je vmes mešal, je bil dvakrat udarjen s palico po roki. Na „Prekopih“ je celo 120 nemških kulerskih dijakov prosto imelo svoj „Bummel“ in praška policija ima strog ukaz, varovati te dijake sovražnih napadov. Dva nemška tovarniška delavca sta bila baje tudi nekoliko tepena od čeških delavcev, a najbrže so bili predolge v gostilni. Oblastveni organi niso ničesar zakrivali, zato odločno odklanjam podtikanje, da je namestnik zanemaril svojo dolžnost. Obžalujem, da se od obeh stranij kurogenj narodnega sovraštva in nestrpnosti. Vlada bode vedno varovala nemško prepivalstvo Prage. Naročil sem namestniku, da se izdatno pomnoži praška policija.

Na več interpelacij glede pokojnine privatnih uradnikov je odgovoril grof Thun, da je vlada

temu vprašanju naklonjena. Poizvedbe o stanju privatnih uradnikov so dovršene. Napravil se bode poseben zakon; kdaj pa, se zdaj še ne more povedati, pač pa se bode vlada ozirala na želje poslancev in poprej stopila v zvezo s tistimi, katerih se zadeva tiče.

Justični minister pl. Ruber je odgovoril na neko interpelacijo, da bodo dobivali sodnijske sluge odškodnino, ker so se nekaterim po novem civilnem procesu skrčili dohodki od dostavljanja sodnih aktov.

Minister za deželno brambo je odgovoril na neko interpelacijo, da se bode oziral pri vojaških vajah po možnosti na to, da se ne bodo vršile za kmetske sinove v letnem času, ko imajo na polju največ dela, in v posameznih slučajih jih bode mogoče vaj oprostiti. Deželni brambovci, ki so bili prestavljeni iz rezerve, se bodo klicali k vajam le, kadar bode neobhodno potrebno za spopolnjenje predpisanega števila, ako bi ne bilo drugih dosti, ki so dolžni udeležiti se vojaških vaj.

Posl. dr. Gross je rekel, da ni zadovoljen z ministrovim odgovorom radi Prage, ker se ni povedalo, koliko odškodnine dobe tepeni Nemci, in ker bi Nemci radi izvedeli vladine informacije o izgredih. Zato je Gross predlagal, da naj se otvori razprava o ministrovem odgovoru v prihodnji seji. Predlog je pal s 126. proti 95. glasom. Nemci so ugovarjali, da predsednik ni prav štel.

Potem se je začela razprava o jezikovnih predlogih. Prvi je govoril poslanec Zeller (socijalni demokrat), kateremu so Nemci zelo ugovarjali. Izrekel je željo, da naj se sporazumejo avstrijski narodi v jezikovnih zadevah, ker bo le potem mogoče omejiti prevlado velikega kapitala in plemstva ter iti na gospodarsko delo. Stranka govornika zastopa lačno ljudstvo. Za pomirjenje narodov je treba konstitucije, ki ima za podlago občno volilno pravico. Socijalni demokrati niso za deželno, ampak za narodno avtonomijo. Narodi ne potrebujejo jerobov, določajo naj si pravo sami. Sedaj ima pa plemstvo vse v rokah, prvi uradniki so povsod plemenitniki. Živež se draži in ljudstvo strada, tu se pa pulimo za to, katerega gospoda sin naj dobi po jezikovnih naredbah to ali ono službo. Mi smo za jezikovni odsek, ki naj izdelata, da bo enkrat mir, jezikovni zakon na podlagi popolne narodne ravnopravnosti. Noben jezik naj se ne napravi državni jezik. Mora se napraviti pameten jezikovni zakon, da se bodemo učili mirno živeti drug poleg drugega.

V seji dne 4. maja je železniški minister Wittek obljubil, da se najbrže uvede tretji razred tudi pri brzovlakih, treba le še radi jednotnega postopanja domeniti se s privatnimi železnicami.

Poslanec Hofmann pl. Wellenhof je stavil predlog, da naj bodo seje odseka, ki se

polago, naročite mu, da naj napravi odo na našega narodnega junaka, ki se končuj in začni z besedami „Kdo je mar? To je, to je, le naš — čar!“ Se ve, da morajo biti boljši verzi, kakor so ti-le moji.

Gospod urednik! Med krščanskimi socijalisti vlada baje veliko veselje, ker se je Malovrhov „Narod“ poboljšal. Ta „prvi“ slovenski list ni našel pred letom dnij niti jedne pravične dlake na krščanskih socijalistih in nekako dobro leto je tega, kar je „Narod“ pisal, da so krščanski socijalisti porabili proti rudečim demokratom v debati a la Wolf pri Hafnerju par sto vrčkov in precejšno število stolov popravili. Ljudje, ki so bili navzoči, so trdili, da si je „Narod“ to izmislil in so pravili, da ni verjeti „Narodu“. Letos je tudi krščanske socijaliste ovajal, da ne morejo videti burševskih čepic v Ljubljani. Sedaj po volitvah v občinski svet je pa „Narod“ kakor tisti judovski prerok, ki je na oslu jahal iz svetega mesta, da bi preklinjal, a je moral blagoslovljati. Tako je tudi „Narod“ nekako sramežljivo blagoslovljajal, kar je preklinjal še pred par meseci. Zoper socijalne demokrate, te svoje inteligentne prijatelje izza Kušarjeve volitve, ponatiskuje notico iz „Slovenca“ in jih pita z „obupno strančico“, kar ima v resnici enkrat prav. Za zdaj tedaj „Narod“ socijalnih demokratov

nima rad, po lanski volitvi za državni zbor jih je pa nekaj čislal, ker so bili še člani narodno-nemškutarsko-soc.-demokratskega konzorcija.

„Tempora mutantur!“ tako bi vzdihnil kak okosteneli profesor, ki z „marelo“ pod pazduho vedno boječe gleda v višje regijone, koder prevažajo plohonoseče oblake predpostavljani politični bogovi. Ampak če je človek „derehtar“, je pa že stvar drugačna. Kar z „marelo“ pokaže proti sodišču, črni oblaki se razprše nad „korintskim“ zalivom, naenkrat posije jasno solnce in nikjer ni več vladajočega bojnega boga, ki je še malo poprej brusil za črnimi oblaki dvo-bojne sulice, katere bi bil tako rad metal na „derehterjevo“ glavo, pokrito z navadnim plebejskim klobukom.

Moj stric, ki „vse ve“, mi je pa za vedno spremembo političnega vremena povedal še drug vzrok. „Odličnih“ časnikov maksima je ta, da hvallijo vse, karkoli s'ori v politiki ta ali oni somišljenik ali zaveznik dotičnega lista. Govoril je namreč nekoč z možem, ki sodeluje pri „odličnem“ slovenskem časniku. Bil je ta mož precej odkrit, ko mu je rekel: „Naše načelo je: Kdor gre z nami, je dober, je pravi, in vse, kar se zgodi na naši strani, mora biti pravo, in to mi zagovarjamo. Kar pa naredi naš nasprotnik, je pa že a priori napačno in slabo.“

Da, žurnalist mora biti spreten in vsestransk. Glejte moža, ki je pisal članke v „Slovenca“, v drugem slovenskem listu pa je pobijal isti mož svoje članke v „Slovenca“. Tudi „Agrar Tagblatt“ je doživel nekaj takega, ko je neki Žid, menda dr. Franka brat, pisal v „Agr. Tagblatt“ pro, v nekem mažaronskem listu pa contra. — Tako je! Tako se mora delati, potem pa bode vse prav.

Moram končati za danes, gospod urednik! ker se mi mudi po mojih poslih. Vi še ne veste, da sem agent in da kupujem ladije za španjsko mornarico. Baš sem dobil telegram iz Madrida, da naj se požurim in kupim nekaj ladij, namreč takih, ki plovejo po vodi, ne pa takih, kakršne so bile one pred Manilo, ki so plavale po zraku. Če smem verjeti novico, katero je vrhniški doktor včeraj pripovedoval v „Narodnem Domu“, tedaj mi bo gotovo Kotnik prodal svojo barko. Zna bti mi tudi ljubljanski muzej odstopi nekoliko brodovja, ker ga ima baje že odveč, in ako se mi še posreči, stakniti kje tiste kanone, o katerih je pred kratkim „Argo“ pisala, da so jih že stari Rimljani rabili pred Siscijo, potem bodo že Američani videli, koliko je ura pred Manilo.

Klanja se Vam Vaš

baron Čebula.

peča z obtožbo ministrov, javne. Temu je ugovarjal Poljak Byk, ker bi se potem komedija iz zbornice prenesla v odseke seje in ker je kazensko-pravno postopanje vedno tajno. Hofmannov predlog je pal s 144. glasovi proti 115.

Poslanec Vašaty je dolgo časa govoril češki in potem nemški. Po njegovem mnenju so vse jezikovne naredbe za Češko nezakonite, ker je že po § 19. in mnogih kodifikacijah utemeljena enakost nemškega in češkega jezika. Vlada naj tedaj izdaja ukaze, da se uraduj v nemških krajih nemški, v čeških češki in v mešanih krajih z matematično natančnostjo v obeh jezikih. Zahteva o uveljavljanju nemščine — na vojsko se ne oziram — kot državnega jezika je utopija. Ako bi se Slovani zaradi tega silili, učiti se nemščine, bi postali sužnji Nemcev. Krona takega zakona, tudi ko bi se napravil, ne more potrditi. Govornik je proti ustanovitvi jezikovnega odseka tudi zaradi tega, ker jezikovna zadeva spada v deželne zборе.

Poslanec dr. Gregorec je razložil slovenske težnje glede jezikovnega vprašanja. Povsod so Slovenci zatirani. Vlada naj poskrbi, da se naredi mir med narodi. Zato naj se napravi zakon v varstvo vseh narodnostnih manjšin. Izvoli naj se jezikovni odsek 48. članov in ta odsek bodi po mnenju govornika, kadar se vladi zdi primerno, stalen. Stavil bode za to svoj predlog. Ako kdo, so varstva potrebne slovenske manjšine na Štajerskem, na Koroškem in na Primorskem, kjer ne uživajo nikakih pravic, kjer se jim niti šole ne dovolijo, kjer se otroci celo veronauk morajo učiti v tujem jeziku. (Steinwender: Kristus tudi ni slovenski učil!) Nemški pa tudi ne. Zakonito uveljavljanje nemškega državnega jezika ni mogoče, ker bi to nasprotovalo členu 19. drž. osnovnih zakonov. Zakonito uveljavljeni nemški državni jezik pomeni zaničevanje in uničevanje drugih jezikov. Vzlic temu uživa lahko nemški jezik, recimo kot državni jezik, posebne prednosti (Dobro! mej nacionalci, ugovarjanje mej Čehi), da, on zamore v enakih razmerah zavzeti prvo mesto. (Sokol: Mi se s tem nikakor ne strinjamo!) Priznavam načelo, katero je leta 1884. izrekel Grocholski, da je veljava nemščine na polju skupnih interesov, v javnem življenju, v državni upravi, v kolikor to zahteva jednotnost države po navadi in svobodnem priznanju zadosti zagotovljena. Priznavamo, da naj nemščina zavzema prvo mesto, ali vsiliti si nemščine ne damo, to bi bilo znamenje novim bojem. (Malorus Jarsiewicz: To nam ne zadošča!)

Poslanec Okunijevski (Rusin) je mnenja, da se za Galicijo more pravično rešiti jezikovno vprašanje le potom zakona, in sicer v državnem zboru. Bili bi pa Rusini bolj zadovoljni, če postane nemščina državni jezik, kakor da bi bila poljščina. Predlagal je tudi, da naj se napravi rusinski odsek v gališkem deželnem šolskem svetu.

Poslanec Jarozijevič (Rusin) je razpravljal tudi gališke jezikovne razmere in zahteval, da naj se rusinski del dežele upravno loči od poljskega dela, sploh naj se razdeli Avstrija po narodnostnih skupinah.

Poslanec baron Dipauli (katol. ljudska stranka) je rekel, da je on že svoj čas predlagal jezikovni odsek, pa se je reklo, da dela proti obstrukciji. Ako se ustanovi jezikovni odsek, bode morala vlada bolj jasno označiti svoje stališče. Z mirno pogodbo se mora odstraniti nesrečno jezikovno vprašanje. Tudi Gautscheve jezikovne naredbe se ne morejo več vzdržati. Govornik obžaluje, da ustavoverci, ko so imeli večino, niso naredili nemščine za državni jezik, sedaj je to nemogoče, ne samo z ozirom na večino v parlamentu, ampak tudi glede na večino narodov. Jezikovni odsek bodi po moji misli stalen, ko se razide državni zbor. Nato je govornik ošibal radikalstvo nacionalnih Nemcev. Prijemal je Schönererja in Wolfa. (Wolf: Izstopite iz večine!) Mi smo polnoletni in samostojni. Ako Bielohlawek trdi, da smo že 20 let židovski hlapci, naj se mu zahvali princ Liechtenstein, ki je bil z nami vred židovski hlapec. Katoliška ljudska stranka ni bila nelojalna proti večini, kakor trdijo češki listi. Go-

vornik je potem polemizoval zoper neki članek v „Neue Freie Presse“ in sklenil z željo, da naj kmalu osreči narodni mir avstrijska ljudstva.

Posl. Pacak (Čeh) je polemizoval s princem Liechtensteinom, češ da od princa, ki je sedel l. 1886. na istem prostoru, je ostal samo sedež. Wolf in Iro sta princu po zadnjem govoru stiskala roko, kar kaže, da postaja princ črno-belo rudeč. Nato je Pacak polemizoval z Dipaulijem, rekoč, niti v načelih jezikovnega vprašanja se ne bomo zjedini, ako bode vladal Dipaulijev ton. Kaka sprememba tudi pri tem plemenitniku! Nekdaj je bil prvi za Falkenhaynov predlog, in danes! V centralnem parlamentu ne pridemo do dela. Tudi ne bode mogoče napraviti splošnega jezikovnega zakona, ker imajo stranke tako različna načela. Badenijeve naredbe niso presegale naših opravičenih tirjatev. Čehi ostanemo na temelju popolne enakosti in enakovrednosti v vsem kraljestvu češkem. Kar se oblike tiče, se da govoriti, a stati mora na tleh češkega deželnega zbora. Da morajo uradniki znati oba deželna jezika, je umevno, saj so radi ljudstva tu. Grof Thun se umika pred obstrukcijo, ako pravi, da Badenijeve naredbe niso bile primerne. Nismo proti odpravi jezikovnih naredb, pač pa proti temu, da bi se odpravile, preden se naredi jezikovni zakon. Mi ostanemo na straži za narodova prava in bojne sekire tudi v jubilejnim letu nismo zakopali pregloboko.

Dne 5. maja je predlagal posl. Dašinski, da naj bodo seje legitimacijskega odseka javne. Predlog se je odklonil s 142. proti 121. glasom.

V jezikovnih zadevah je govoril poslanec d' Elvert (nemški naprednjak) rekoč da bode več generacij čutilo škodo, katero so napravile jezikovne naredbe. Pobjal je Gautscheve naredbe, ker se nemški narod ne da spraviti ob svoje pravice in se ne umakne nazaj.

Posl. Javorski je izjavil, da so Poljaki pripravljeni sodelovati v jezikovnem odseku, da se spravi v red parlamentarni položaj.

Posl. Fournier (nemški naprednjak) je trdil, da so Gautscheve naredbe Nemcem bolj škodljive, kot Badenijeve.

Posl. baron Schwegel je izjavil v imenu ustavovernih veleposestnikov, da se mora odpraviti provizorij v jezikovnem vprašanju s tem, da se odpravijo naredbe. Ko se bode to vprašanje urejalo potom zakona, se pa mora paziti na to, da se varujejo interesi jednotne državne uprave in da se zagotovijo narodni interesi Nemcev z ozirom na različne razmere v posameznih deželah. Da se stvar prej uredi in prične delo na gospodarskem polju, glasovali bodemo za ustanovitev jezikovnega odseka in ga po moči podpirali. (O varovanju slovenskih interesov ta sin Slovenije ni zinil besedice!)

Poslanec Iro je obžaloval, da ne živimo več v časih cesarja Jožefa, ko se je vladni program glasil: „Učite se nemščine!“ Vlada naj pazi, da se ne prične rabuke po ulicah v vsi Avstriji. Mladi nemški vojaki imajo že tudi narodno čuvstvo v srcih! Odpravijo naj se precej jezikovne naredbe!

Poslanec Angeli, je izjavil, da so Italijani proti določitvi vsakega državnega jezika. Zahteval je italijanske srednje in visoke šole.

Posl. Schöpfer (divjak) je trdil, da je na Tirolskem dosti narodnih duhovnov, in krščanska vera jim ne prepoveduje biti narodnim. Nekdaj je bila polovica njegovega volilnega okraja slovanska. S pomočjo cerkve, ki sicer ni imela namena germanizovati, se je zanesla nemška kultura in ljudstvo se je polagoma po nemčilo naravnim razvojem. Tudi mirni razvoj Češke vede do germanizacije. Odpravijo naj se jezikovne naredbe in spremeni ves sistem, sicer gledamo Nemci obupno v bodočnost.

Hrvatski posl. dr. Bulat je izjavil, da bodo hrvatski poslanci tudi v odseku zagovarjali stališče, da bodi v Dalmaciji notranji in zunanji uradni jezik hrvatsčina.

Posl. dr. Kronawetter je stavil predlog, da naj se toži grof Badeni zaradi tega, ker je dal toliko podpore listu „Reichswehr“. Socijalno-demokratski poslanec dr. Verkauf je pa predlagal, da naj vlada odpravi carino na žito. Schö-

nererjanec Iro je interpeliral zaradi bojkota, katerega priporočajo češki listi.

Politiški pregled.

Baron Dipauli se je popolnoma udal nemškim nacionalcem in kaže se, kakor bi nameraval razbiti desnico. Čuti se žaljenega radi napada čeških listov in se že udeležuje levičarskih sej. Ako ne prihaja ves veter od drugod!

Mladočehi imajo 16. t. m. shod svojih zaupnih mož

Nemški nacionalni listi ostro napadajo dr. Luegerja, ker je vrnil poset praškemu županu dr. Podlipnemu, ko ga je ta na Dunaju obiskal. Nemški kričači menda ne poznajo najnavadnejših pravil olike in vender pravijo, da je Nemeč vso kulturo pojedel.

Prvi maj se je letos precej mirno slavil. Ker je bila nedelja, praznovali so prvi maj tudi krščanski socialci ter so priredili razne, lepo uspele shode in slavnosti. Socijalni demokratje so na Dunaju priredili 58 shodov. V Pratriu jih je popoldne bilo okolu 35.000. V ostalih avstrijskih mestih so nastopali, razven Gradca, dokaj manj šumno. V Celju jim je mesto dajlo ra razpolago svojo godbo, kar priča o tesnem prijateljstvu ondotne nemške klike s socijalnimi demokrati. V Ljubljani so se prav pošteno napili na Koslerjevem vrtu. Vdeležba je bila slaba, kakor je slaba socijalna demokracija v Ljubljani. Slavnostni obhod sta jim preprečila strah pred krščanskimi socialci in ljubljanska policija. V Pragi so krepko nastopili češki narodni delavci. Bilo jih je okolu 12.000. Pozdravili so tudi praškega župana dr. Podlipnega, ki jim je z balkona mestne hiše odzdravljaj. Na čelu njihovega sprevoda so korakali poslanci Stojalovski, Szajer in Hofica. Med narodnimi delavci je bila velika nevolja, ker je ravnatelj češkega narodnega gledališča Šubert prepustil gledališče socijalnim demokratom za slavnostno predstavo. V Budimpešti so bile manjše praske med soc. demokrati in policijo. Najhujše pa je bilo v Italiji. Na mnogih krajih so bili toliki nemiri, da jih je vojaštvo komaj dušilo. Na vojake je letelo kamenje. Ljudstvo radi draginje nima kruha. Znatni nemiri, pri katerih je vojaštvo streljalo in mnogo oseb usmrtilo in ranilo, so bili tudi 2., 3. in 4. t. m. Na Siciliji je baje tolika lakota, da se ljudje žive samo s travo in zelišči. Beda je nepopisna. In to v — blaženi Italiji, po kateri tako hrepene naši Italijanissimi.

Carina na žito je v Italiji s kraljevim dekretom odpravljena do 30. junija.

Ban Khuen Hedervary ima smolo z Ertelovo zadevo, o kateri smo že poročali. Znano je, da je sodišče Ertela oprostilo, ker je dokazal, da je Hedervary — goljuf. Ban je proti tej razsodbi napravil ničnostno pritožbo, a kraljeva kurija je popolnoma potrdila sodbo prvega sodišča. Ali bode sedaj še dolgo sedel na banskem stolu poštenjak Hedervary?

V Bosni je prišlo v Kozarcu in Priedoru do večjih nemirov. Z deželno vlado je tamošnje občinstvo vedno bolj nezadovoljno.

Ogerski Rumuni so zopet zelo razburjeni. V Hondolu so nameravali imeti rumunsko grško-katoliško sinodo. Orožniki so vdrli v cerkev, razpršili sinodo in konfiskovali vse narodne listine. Eksekutivni odbor rumunske lige prireja velike protimadžarske manifestacije za dne 15. maja v Bukareštu.

Na Francoskem so sklenili štrajkati vsi delavci na železnicah.

Srbska skupščina bode brojila 258 poslancev. 184 jih bode voljenih, 64 jih bode imenoval kralj, vlada torej lahko dobi večino. Volitve bodo 4. junija.

Na Reki je občinski svet dne 28. aprila izvolil županom zopet Mayländerja. Na vprašanje guvernerjevo, ali hoče priseči na nove madjarske zakone, izjavil je Mayländer, da tega ne stori. Guverner je na to takoj sejo zaključil ter izjavil, da je novi župan s svojo izjavo odklonil izvolitev. Novo volitev župana je razpisal guverner na dan 3. maja. Občinstvo je Mayländerju pri-

rejalo burne ovacije. Pred začetkom seje se je morala sprazniti galerija. Županom je bil zopet izvoljen Mayländer. Guverner je na to zopet razpustil mestni zbor. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo Mayländerja. Zapri so nekaj oseb.

Bivši ogerski poslanec Zimandy je izdal knjigo „Košut pred sodiščem svetovne povestnice“, v kateri pripoveduje, da je bil Košutov oče sleparski odvetnik, mati pa tatica. Od obeh je podedoval sin te lepe lastnosti, a poleg tega je bil oče pijanec. Sodeloval je pri atentatu na našega cesarja 1853, pri umoru Karla III. v Parizu 1853 in pri zaroti proti Napoleonu. — Košutov sin je hotel tožiti pisatelja te knjige in „D. Volksbl.“, ki je prinesel iz nje odlomke, je po svetu prijateljev odstopil od tožbe. To njegovo ravnanje kaže, da bo pač mnogo resničnega v knjigi!

V Berolinu, kjer živi močna češka kolonija, hoče prirediti „Sokol“ o binkoštnih slavnost. Nemški listi na Češkem uže sedaj hujskajo. „Češki roparji in požigalci, ki hočejo iztrebiti vse, kar je nemškega, hočejo v srcu Nemčije sprejemati Sokolce s Češkega. Ali naj Berolinci mirno gledajo, da se v njih glavnem mestu nemškega cesarstva vprizarja gonba proti Nemcem?“ Tako pisarijo listi kulturno vzvišenega naroda.

Socijalnim demokratom na Bavarskem se kaj slabo godi. Krščanskosocijalno železničarsko društvo je štelo v pretečenem letu 9250 udov, društvo za delavce v predilnicah pa 4000 udov. Glasilo južnonemških krščanskosocijalnih delavskih društev „Der Arbeiter“ šteje nad 20.000 naročnikov.

Španjsko-ameriška vojna. Dan 1. maja je bil nesrečen dan za Španjce. V vzhodnoazijskem morju leže Filipinski otoki z glavnim mestom Manilo. Tu so Španjci gospodarji. Po noči dne 1. maja je naenkrat prijadralo v zaliv pred Manilo najboljša ameriško brodovje in je začelo streljati na trdnjavo Kavite, ležečo pred glavnim mestom. Španjskih ladij je bilo sicer več, kot ameriških, a bile so slabe, lesene, ameriške pa močne in velike oklopnice. Vnel se je hud boj, ki je trajal 4 ure. Ameriške ladije so imele 89 izvrstnih topov, španjske pa le 49 topov na ladijah in nekoliko jih je bučalo iz trdnjav na obrežju. Ameriške bombe so zažgale 2 španjski ladiji, „Reina Christina“ in „Don Juan d' Austria“, jedna ladija se je potopila, jedna je šla v zrak in več je bilo poškodovanih. Nekaj svojih ladij so baje Španjci sami potopili, da niso prišle sovražniku v pest. Španjsko brodovje je bilo tedaj popolnoma razbito. Po gorah okoli Manile pa so bili postavljeni španjski ustaši. Kmalu potem so Američani vzeli Manilo in zaplapolala je na Filipinih ameriška zastava. — Ruska vlada določila je nekoliko pomorskih častnikov na ameriške, oziroma na španjske ladije, da bodo neposredno opazovali vojno na morju. — Španjci, ki živijo v Mehiki so na svoje troške napravili vojno ladijo, potem so pa na nekem zborovanju podpisali še 1.800.000 pezetov za podporo Španiji v vojni. — V Keywestu se prebivalci bojijo, da bodo Španjci njihovo mesto najprej bombardovali. Pravijo, da bi bili dve španjski ladiji v stanu v malo urah Keywest porušiti. — Ker se je Američanom posrečilo tako naglo razbiti španjsko brodovje na Filipinih, je vojni svet napravil načrt, da se mora potolči najprej še španjsko brodovje v atlantskem morju, in potem se zasede Kuba. Zbrali so tedaj Američani večino svojih ladij, ki strežejo na morju na Španjce. Ti so pa tudi združili vojne ladije od kapverdskih otokov in Kadiksa, da skupno odplovejo proti Ameriki. Pričakovati je tedaj odločilne bitke na morju. Američani se boje, da bodo Španjci napadli severnoameriško obrežje.

V španjski zbornici so jako hude debate. Vse je razburjeno zaradi uničenja španjskega brodovja na Filipinih, zlasti netijo razburjenost Karlisti. Jako lepo in patrijotično je pa govoril kardinal in nadškof od Sv. Jakoba v Komposteli, rekoč, da je španjski narod žrtev od zlata preslepljene moči in da se pravi Španjci ne udajo. Jako ognjevit je govoril proti republikancem ministerski predsednik Sagasta. Minister notranjih zadev je razložil, da se je zato razglasilo obsedno stanje v Madridu, ker so nekateri življi

nesrečo domovine hoteli izkoriščati v sebične namene.

Občno volilno pravico so norveški poslanci z 78. proti 36. glasom dali možem, ki so dopolnili najmanj 25. leto. Za občno volilno pravico žensk je bilo samo 33 poslancev. Kralj Oskar je že potrdil vsprejeti zakon.

Domače novice.

Osebnosti. V Borovnici je 30. aprila umrl brat g. dr. Danila Majarona, pravnik Anton Majaron v 22. letu svoje dobe. Bil je moški značaj in izredno nadarjen. — Deželni odbor Kranjski je imenoval zastopnikom v c. kr. okr. šolskem svetu kamniškem g. pl. Garzarollija, c. kr. okr. sodnika v Kamniku. — G. Franc Smolnikar, c. kr. stotnik I. reda pri 35 polku, je imenovan c. kr. majorjem pri 18. pešpolku. — Okrajnim šolskim nadzornikom za ljudske šole po tržaški okolici je imenovan učitelj na državni ljudski šoli v Trstu g. Jos. Laurenčič. — Koncertni vodja „Glasbene Matice“ g. Jos. Čerin je s častnim uspehom napravil na Dunaju državni izpit za pouk glasbe na učiteljskih in srednjih šolah. — Deželni zdravstveni svet Kranjski je izvolil predsednikom dr. Fr. Zupanca, podpredsednikom dr. Keesbacherja.

Novi nadškof goriški bode baje, kakor poroča „Soča“, slovesno inštaliran dne 15. t. m. Prošt Jordan ostane še nadalje generalni vikar, ker nadškof še vedno boleha. „Slovenec“ poroča, da dan prihoda knez nadškofa v Gorico še ni določen in da je nadškof prav zdrav in krepak.

Vsprejem knezoškofa dr. Jegliča v Ljubljani bode kolikor mogoče sijajen. Ljubljana bode slavnostno okrašena, priredila se bode tudi krasna razsvetljava. Na kolodvoru bodo knezoškofa vsprejela vsa slovenska društva ljubljanska. Župan Hribar ga bode pozdravil v njegovem imenu in v imenu mesta. Z Grada bodo pozdravljali slovenskega kneza strelji iz topov. Slovenska društva prirede knezoškofu sijajno bakljado in serenado. Sploh je po Ljubljani opazati, da se Ljubljančanje iskreno vesele prihoda novega knezoškofa. Knezoškof pride baje okolu 18. t. m. v Ljubljano, intronizacija bode skoro gotovo 22. t. m. — Župan Hribar je pretekli četrtek povabil zastopnike raznih slovenskih društev na pogovor glede vsprejema.

Slovenska delegacija na Dunaju igra žalostno ulogo. Leto in dan je trajalo, preden je slovenski poslanec dobil besedo, da bi razložil naše narodne težnje. Govoril je dne 4. t. m. g. dr. Gregorec, a tako, da mu ugovarjajo po listih vsi slovenski poslanci in lahko rečemo ves narod. Čemu imajo slovenski poslanci klub, da se nič ne domenijo o tako važni zadevi? Kakšen je naš ugled, ko vsak svoje gode?

Po občinskih volitvah v Ljubljani. Naj podamo nekoliko glasov iz slovenskih časnikov. „Sl. Narod“ se je bavil preteklo soboto z občinskimi volitvami v Ljubljani. Strašno rad bi bil natvezel ljudem, da bi narodna stranka tudi sama zmagala, da se Nemcev prav za prav ni nič bati in da se je samo za to šlo, da se itak že mrtva stranka ubije še jedenkrat. — „Slovenec“ pravi: „Nemškutarji so bili poraženi v vseh razredih, a prezreti ne smemo, da so dobili precej glasov, vzlasti v prvem razredu, toliko, da so Slovenci nujno dolžni složno postopati, ako hočejo tudi v prihodnje zmagovati v tem razredu. Slovencem v Ljubljani, ki so bili ta teden složni na volitvah, treba biti složnim tudi na delu za duševni in gmotni napredek bele Ljubljanice, potem bo še le pošteno dovršeno pravo narodno delo.“ — „Elinost“ piše: „K temu izvajanju obeh glavnih glasil nam bode dovoljenih par pripomb, kajti letošnje občinske volitve se nam ne vidijo le ljubljanske lokalne važnosti, ampak tudi politične, ker utegnejo vplivati na medsebojno razmerje zastopnikov naroda slovenskega na Dunaju, na njih taktiko, oziroma na temperament te taktike v „Slovenski krščansko-narodni zvezi,“ in potom te zveze na postopanje vse desnice, zlasti ozirom na jezikovno in narodno vprašanje. Zato menimo, da ne bi bilo umestno, ako bi se vnela

sedaj razprava o tem, katera obeh slovenskih strank ima večjo zaslugo za srečni uspeh volitev, marveč menimo, da bi ta lepi nauk, ki ga nam podajajo letošnje volitve v Ljubljani, zanesli na vse veje in vejice medsebojnega življenja našega! In to je potrebno, nujno potrebno! Spoštovano glasilo narodne stranke naj nam ne zameri, ako ne moremo pritrditi njega mnenju, da se je ubila že ubita stranka. Nočemo kazati na število glasov, oddanih za nemškutarske kandidate, zlasti v I. razredu, ker je to morda po velikem delu pisati na račun strastne agitacije od nemškutarske strani in pritiska od strani poznanih birokratskih krogov ter izvestnih bogatašev nemškutarskih. Ali dokler nam bode pričala uradna „Laibacher Zeitung“, izhajajoča s cesarskim orlom na čelu, da je nemška stranka še vedno sestavni del vladne politike na Kranjskem, dotlej ne moremo verjeti, da je stranka ljubljanskih kazinotov res že ubita v toliko in tako temeljito, da smo zavarovani pred vsako nevarnostjo od te strani. Postulat slovenskega rodoljubja pa je, da vse slovenske moči — pustivši na strani vse neprijetne rekriminacije in vsako ljubosumnost — ostanejo složne v ta namen, da se v naši osrednji pokrajini, in sosebno v nje stolnem mestu, ki je zajedno kulturno središče vsemu narodu, res definitivno in enkrat za vselej odpravi nevarnost od strani klike, ki je sicer mala po svojem številu, ali vender še vedno velika po — svojih zaščitnikih!“ — „Soča“ pravi: „Vsekakor pa je potreba, da se merodajni faktorji iz tega kaj nauče, ker te volitve so jasno pokazale, kaj da žele Nemci in kaj bi bilo, ako bi nasproti njim slovenska priustljivost bila taka, kakršna je bila nedavno nekaj časa.“

Na ljubljanskih poštah še vedno ni povsod dvojezičnih pečatnikov. Tako se rabi še vedno samo „Laibach, k. k. Stadtpostexpedition II.“, in „Laibach Stadtexpedition I.“ Štajarske občine se baš sedaj krepko potegujejo za dvojezične napise in celjska „Domovina“ beleži lepih uspehov. V središču Slovencev pa glede poštne pečatnikov še nismo na stališču, kakršno imajo že štajarske vasi. Mi smo že drezali in drezali, a doslej se na merodajnem mestu še ni nič zgodilo, dasi se je obljubilo. G. župan Hribar, na noge!

„Kranjski hranilnici“ očita neki dopisnik v „Südsteirische Post“, da je delala proti pravilom, ko je kupila Cenkerjevo hišo v Ljubljani za 35.674 gld. 18 kr., ker hiša ni bila na dražbi prodana. To hišo namerava hranilnica poleg mnogih tisočakov podpore podariti novemu nemškemu gledališču. Dopisnik dokazuje, da se tudi glede nakupovanja vrednostnih papirjev čudno gospodari s kranjskimi milijoni. „Kranjska hranilnica“ postaja vedno bolj čisto nemško-nacijonalen zavod, kar kaže tudi politično hujskanje njenih uradnikov, kakoršen je Dzimsky. To bode menda Slovencem popolnoma odprlo oči.

V Gospodinjski šoli v Ljubljani se vrše zdravniška predavanja, katera ima g. primarij dr. Vinko Gregorič.

Javna predavanja bode meseca junija pričela zopet prirejati „Slov. krščanskosocijalna zveza“.

Židovska tvrdka Kassowitz išče po Ljubljani prodajalnice. Na ljubljanskih sejmih se ji tako dobro godi, da hoče ustanoviti tu stalno filijalko. V interesu hišnih posestnikov samih je, da se po Ljubljani ne začne širiti židovstvo, zato pozor pri oddaji prodajalnic na tvrdko Kassowitz!

Oglasi po slovenskih časnikih. „Soča“ piše: „Tako pogostoma je bilo čitati po raznih slovenskih časnikih raznotere oglase tujih tvrdk in celo takih, katere so prav očito ob volitvah in s podpiranjem slovenskim težnjam naravnost nasprotnih društev à la „Schulverein“, „Südmark“, „Lega Nazionale“ pokazale svojo nenaklonjenost nasproti Slovencem, ki so jim pa takrat, kadar kaj kupijo pri njih, prav dobrodošli gostje. Takih oglasov je bilo jako veliko, in jih je še, kar priča, kako mnogo slovenskih grošev gre v tuje žrelo. — Z veseljem smo torej pozdravili odločno izjavo „Slov. Lista“, da odklanja oglase tvrdk, ki so Slovencem sovražne

ter da prinaša samo oglase slovenskih in Slovincem prijaznih tvrdk. Čudno res je, čitati na prvih dveh, treh straneh ostre besede proti zagriženim sovražnikom, Nemcem in Lahom, na zadnji pa videti, kako baš v istem listu inse-ruje nemška ali laška tvrdka v številki za številko, katero list s tem, da priobčuje oglas, tudi priporoča. Kako protislovje! Zadnje občinske volitve v Ljubljani so odprle v tem pogledu oči tamošnjim časnikom, v prvi vrsti dnevnikoma, ki so, razven „Slovenskega Lista“, prinašali kaj pridno oglase nemških tvrdk. Kakor poročajo, utegnejo sploh opustiti sprejemanje oglasov od nemških tvrdk. To je pač zadnji čas. Treba je podpirati narodne obrti, da se razširijo in utrdijo, potem pa bodo te inserovale in izgube ne bo nikake. Nočemo se hvalliti v tem oziru, ali vendar ne moremo si kaj, da ne bi povedali o tej priliki javno, da bi bila „Soča“ zaslužila si lahko lansko leto z inserovanjem laških tvrdk najmanj 500 gld., ali odklonili smo odločno vse ponudbe. Trdno gospodarsko polje je podlaga vsemu narodnemu razvitku, in v to svrhu treba delati in tudi kaj žrtvovati! — Drugače nego „Soča“ je ravnal „Narod“, ki je izkazal lansko leto 2000 gld. plus. To so bili nemški groši!

Ljubljanski kolesarji morajo od 1. maja t. l. imeti na sprednjem delu kolesa nameščeno tablico s številko, kar je čisto pravilno, ker se dogaja toliko nesreč.

Zakaj se ne podpira domače obrtništvo? Usmiljeni bratje v Kandiji so oddali znatno pleškarsko delo nekemu mojstru v Gradcu. Čudno in značilno je, kako se peha vse za graškimi mojstri, kakor da bi nam nedostajalo poštenih domačih obrtnikov!

Nemški kandidat Dreise se je silno razjezil, ker ni izvoljen. Poroča se nam, da je izstopil iz vseh društev, katerih član je bil doslej. Škodo pri tem njegovem koraku imajo seve le Nemci. Najbolj bi nas pa veselilo, če je odstopil od gasilnega društva, kjer je bil znatna ovira slovenski komandi Slede naj mu še ostali Nemškutarji!

Občinski svet Ljubljanski je imel v torek dne 3. t. m. prvo sejo v prenovljeni mestni dvorani. Prenovljenje dvorane je veljalo okoli 18.520 gld. Župan je v svojem nagovoru pozdravil občinske svetovalce, ki so došli k prvi seji v novi dvorani. Ta dvorana je sedaj dostojno zbirališče obč. sveta, kakoršen je ljubljanski. Večino del so preskrbeli tukajšnji obrtniki. Dalje je naznanil župan, da si je obč. svetnik Gogala izprosil dvamesečnega dopusta, ker je nevarno obolel. Nadinženir Duffé je poročal o spremenjenem načrtu za regulacijo Francovega nabrežja, kar bo potrebno z ozirom na novo poslopje meščanske imovine. Sklenilo se je, da se zgradi 16 m širok obrežni zid za približno svoto 2000 gld. Ta zadeva je tem nujnejša, ker se prihodnji ponedeljek že prične podirati Strelova hiša in se v to uporabi dotični material. Obč. svetnik Pavlin je poročal o prizivu Marije Černe proti magistratovemu odloku glede poprave njene hiše v Čevljarskih ulicah. Magistrat ji ne dovoli napraviti tretjega nadstropja. Občinski svetnik Kozak je opozarjal, da so v Čevljarskih ulicah skoro vse hiše tronadstropne ter je predlagal, naj se prizivu ugodi. Za njegov predlog so bili obč. svetniki Lenče, Turk, Velkavrh in Žužek. Povdarjalo se je, naj se na določila stavbenega reda pazi strožje pri novih hišah. V starem mestu se lahko kake malenkosti spregledajo. Obč. svet je sprejel predlog obč. svet. Velkavrha, ki je meril na to, da naj posestnica načrt tako preuredi, da bode staro zidovje moglo nositi novo zidovje. — Projektovana cesta od Resljeve ceste mimo plinarne v Metelkove ulice se opusti in odpre cesta od parnega mlina do južne železnice in Hudovernikovega posestva. — Kranjski stavbinski družbi ni ugajalo, da se je sklenilo, graditi ob Dunajski cesti poslopja s predvrti. Podala je priziv, v katerem ji tudi ni po godu, da se je pri topničarski vojašnici širina ceste določila ista kot v notranjem mestu. Obč. svet. dr. Stare je predlagal: Na 23 m projektovana širjava ceste se vzdržuje; predvrti ob Dunajski

cesti se opuste, za druge ulice pa ostanejo; cesta v Kleče se vzdrži ob svetu kranjske stavbne družbe in se razširi na 16 m, sicer ostane v veljavi regulacijski načrt. Obč. svetnika Žužek in Pavlin sta se ogrevala za predvrt, poslednji je bil proti temu, da se vzdrži dose- danja cesta v Kleče. Obč. svetnik Velkavrh je dejal, da prašni predvrti niso okras mestu. Preložitev ceste bi veljala 100.000 gld., voda pa je že sedaj predraga. Z Velkavrhom sta se strinjala gg. Turk in Svetek. Obč. svet. Šubic je dejal, da voda ni predraga, pa da se cevi lahko v jedni noči prelože. (Smeh na galeriji.) Konečno pa je predlagal obč. svet. dr. Tavčar, naj se ozirom na to, da se izogne vsem ne- prilikam, preklične sklep z dne 3. novembra l. l., s katerim se je odobril začasni načrt, ker bi bilo to nujno potrebno v vsakem slučaju, dež. vlada in dež. odbor bi gotovo ne potrdila take spremembe, kakoršno predlaga regulacijski načrt. Ta predlog je bil vsprejet, potem ko sta se poročevalci in odbornik Pavlin zadovoljila s tem nasvetom. Zatem prišla je na vrsto pritožba Černetove udove proti odločbi magistrata, kateri ni do- volil poprave hiše. Poročevalci Žužek pred- lagal je, da se ta pritožba zavrne, ker regula- cijski odsek ni odločil, je-li bode to hišo v re- gularne namene nakupil. Proti temu predlogu vzdignil se je precej močan vihar. — Odbornik Kozak je naslikal težavni položaj te hišne po- sestnice, ki že čaka tri leta na rešitev in trpi s tem silno škodo. To ni prav, da se meščan tako oškoduje. V istem smislu govorili so od- borniki Lenče, Predovič, Turk, Plantan in dr. Krisper, kateri slednji je poudarjal, da mestni zbor nima varovati le koristi mesta, temveč tudi koristi vsakega meščana. Černe, da je dosedaj s svojo prošnjo pretrpel pravo Kal- varijo. Regulacijski odsek imel je več ko dve leti časa, priti do kakega sklepa, in ni prav, da se ta zadeva tako zavlačuje. Pri glasovanju bila je večina za predlog Kozakov, vendar je podžupan konstatoval, da manjka eden glas. Proti temu dvignil se je hrupen protest s klici: „Še enkrat glasovati!“ Vendar se podžupan ni udal in je to zadevo odgodil na prihodnjo sejo, kar je zopet vzbudilo protest. — Javno stranišče se bode napravilo v „Pratru“ v Lattermanovem drevoredu. — Tukajšnji nemški trgovec J. C. Hamann je hotel kupiti ostanek Strelovega sveta ter podreti Schmidtovo hišo in sezidati novo trinadstropno hišo. Ta stvar se je odložila na prihodnjo sejo. Obč. svet. Lenče je o tej pri- liki opozarjal, da Hamann namerava hišo pre- pustiti Židu. Sklene naj se, da mora Hamann 15 let ostati v hiši ter je ne sme prodati Židu, kar je popolnoma odobravati, ker Žid bi ugodni prostor znatno izrabil proti našemu domačemu trgovstvu. — Končno interpeliral je dr. Krisper župana, zakaj se je v Černetovo zadevo vmešal šele po sklenjeni debati, da to po opravičniku ne gre, ker potem odborniki nimajo več prilike proti njegovim nazorom nastopiti. Župan se je opravičil, da je to storil le izjemoma, odgovar- jajoč na faktične opazke. Druga interpelacija dr. Krisperja ni prišla do razgovora, ker so zaradi pozne ure odborniki začeli odhajati. Nova gale- rija je bila že pri prvi seji napolnjena. Občinstvo je hrupno odobravalo govore gg. Kozaka, Lenčeta, Turka, Predoviča, Velkavrha, dr. Krisperja in Plantana.

Čehi za Slovence. Shod, ki se je vršil v Kraljevem Gradcu za češko vseučilišče na Moravi se je s posebno resolucijo zavzel tudi za usta- novitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Naše občine pa še sedaj ne prilezejo na dan s svo- jimi zahtevami za slovensko vseučilišče. Slovenci smo pač zaspanci. Sram nas bilo!

Hlače se jim tresejo. Ptujski volilci so prve dni meseca maja imeli med seboj svojega državnega poslanca dr. Wolfharda. Schönerjanci so ga ostro prijemali ter zahtevali, naj predloži drž. zboru kazenski zakon, potem katerega se bode mogel temeljito prepričati bojkot, katerega napram nemškemu trgovcem in obrtnikom vrše štajarski slovenski listi. Kakor se vidi, se poleg Boga Nemci boje tudi — slovenskega bojkota, ker vedo, da je to naše najvsepešnejše orožje, za- mašiti jim njihova ohola usta, ki upijejo po

svetu „von der deutschen Erde“. Tudi na Go- riškem se Lahončki zvijajo pod udarci sloven- skih listov, ki vspešno organizujejo Slovence na podlagi gesla: „Svoji k svojim“. In na Kranjskem? Na delo! Najprej proč z inserati nemških tvrdk iz „Naroda“, „Slovenca“ in drugih listov!

Socijalnim demokratom v Ljubljani je umrl sodrug, znani Brozovič. Trpel je mnogo in umrl spokorjen. V četrtek so ga pokopali. Nekaj socijalnih demokratov se je z rudečimi znamenji vdeležilo pogreba. Sorodniki Brozovi- čevi so protestirali proti rudečim trakovom na venci, toda zmoglo jih je socijalnodemokratsko nasilje. Med drugimi značilnimi klici ob tem po- grebu je bil čuti tudi klic: „Kaj treba f . . . , saj ga lahko sami pokopljemo!“ Na grobu je hotel govoriti Zadnik, a ga je policijski komisar ustavil.

Koncert v Ljubljani priredi v kratkem operna pevka slovenska gospica F. Verhunc, ki z velikim uspehom gostuje po Nemškem.

Kako skrbje Nemci za svojce, priča ta le zahvala, došla g. I. C. Juvančiču v Šiški in ki kaže naše Nemce v popolnoma drugačni luči, nego jih je slikal g. Dzimsky pri občinskih vo- litvah. Zahvala se glasi: Podpisana smatra se prijetno obvezanima, da izrekava plemenitemu gospoda I. C. Juvančiču, veletrgovcu v Šiški, za veledušno pomoč, da nisva umrla gladu, svojo najsrčnejšo zahvalo, osobito še, ker sva Nemca, a on Slovan. Josef in Ana Gallerbach, bivša re- stevraterja v ljubljanski kazini. — Opomba ured- ništva. Kazinska restavracija je bila zaprta, ker restavrater od „pufanja“ ni mogel živeti.

Trst in Ljubljana. V Trstu so že vse izpu- stili, katere so bili zaprti povodom zadnjih demon- stracij. Ti ljudje so kamenje metali na po- licijo, a so že v svobodi. Slovenski okoličani pa so le nekoliko vpili ter razbili nekaj šip, pa so sedeli cele mesece v preiskovalnem zaporu ter bili mnogi obsojeni na težke ječe. Dne 13. t. m. se bode pa moralo radi nedolžnih demonstracij v ljubljanski „Zvezdi“ zagovarjati pred ljubljans- kim sodiščem 18 obtožencev. In vendar kolik razloček med demonstracijami v Trstu in v Ljubljani!

V Celju bode v binškošnih praznikih zopet mnogo velikonemškega ropotanja. Pripe- ljali se bodo tja nemški kolesarji iz južnih av- striskih dežel. — Celjski Nemci poželjivo gle- dajo na „Narodni Dom“. Radi bi tudi oni imeli tako ponosno stavbo, zato priobčujejo te dni nemški časopisi oklic, naj zbirajo Nemci za celjski „Deutsches Haus“, ki bode baje rešil celjsko, in, če mogoče, vse spodnještajarsko Nemštvo.

Slovenske vojake na Kreti je turški sultan s tem odlikoval, da je podelil poveljniku 2. ba- taljona 87. pešpolka polkovniku Guzeku Med- šidije red II. razreda. Tudi nekaj častnikov je baje odlikoval.

Konkurznega izpita za župnije se so ude- ležili te dni sledeči čč. gospodje: Frančišek Avsec, kapelan v Radovljici, Frančišek Fik, kapelan v Komendi, Valentin Jakelj, župni upravitelj v Rovtah nad Jesenicami, Martin Kerin, kapelan v Šmarjeti, Andrej Plečnik, kapelan pri Sv. Petru v Ljubljani, Ivan Rih- taršič, kapelan na Vrhniki, Matija Slak, ka- pelan v Mengšu, Vaclav Vondrašek, kapelan v Dobrnjicah.

Na dolenski železnici se bode upeljala sprememba, da potnikom, ki so namenjeni v Novo Mesto, ne bode treba izstopati na Grosup- ljem. Upeljala se bode direktna zveza med Ljubljano in Novim Mestom.

Drobne novice. Prve letošnje črešnje so pokušali na tržaškem trgu že 29. aprila t. l. — Gasilno društvo v Kranju razpisuje službo ka- pelnika. — V Tunjicah pri Kamniku je pričelo delovati novo ustanovljeno gasilno društvo. — Za napravo električne železnice na Sv. Višarje so kupili vodno moč blizu Vrat. — V Kotmari Vesi na Koroškem je imela podružnica sv. Cirila in Metoda shod, kar je Nemce tako jezilo, da so hišo bivšega župana Prosekarja napadli s ka- menjem. — Na Gosposvetem polju so prišli na sled zanimivim starinam. — Za gospodarsko zadrugo za lesno trgovino v Savinjski dolini je

bilo na prvem občnem zboru podpisanih 2000 deležev. — Trgovec Fran Kovač s Hriba se je vlegel 29. t. m. pri Velikih Laščah pod železniški vlak, ki ga je zelo poškodoval na glavi. Vzrok poskušnemu samomoru je slabo gmotno stanje. — Donaško občino pri Rogatcu so si pridobili Slovenci. Ondotna „Schulvereinska“ šola je s tem pokopana.

Ljubljanski veteranski kor se je danes vdeležil otvoritve jubilejne razstave na Dunaju po deputaciji 24. mož. Tudi ljubljansko gasilno društvo je poslalo deputacijo.

Na Poljanski cesti v Ljubljani se bode napravil v kratkem na desni nov trotoar, kakoršen je ob levi strani do Rögrove hiše. Dobro bi bilo, da bi se ta trotoar napravil brez „šteng“.

Vežbališče „Kluba slovenskih biciklistov“ bode v Ljubljani gradil g. Filip Supančič ter bode vežbališče gotovo do srede junija.

Slika ravnopravnosti Slovencev v Trstu. Pri trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu je dr. Gregorin vložil menično tožbo v slovenskem jeziku. Sodišče je izdalo slovenski plačilni nalog. Proti temu nalogu je toženčev zastopnik vložil laški ugovor. Pri obravnavi sodniki niso bili večji slovenskega jezika ter so prosili dr. Gregorina, naj govori italijanski. Dr. Gregorin se ni udal. Tudi proti laškemu zapisniku je dr. Gregorin ugovarjal. Ta čvrst nastop dr. Gregorinov je prisilil sodni dvor, da je moral obravnavo preložiti ter je odredil, da se na drugo razpravo pokliče tolmač, da bode zapisnik laški, a se bode na zahtevo raztolmačil tudi slovenski. Dr. Gregorin si je pridržal pritožbo, ker je to postopanje povse nezakonito. Res, čedne razmere!

Nova Hilarijanska tiskarna v Gorici. Občni zbor za napravo nove tiskarne v Gorici, na katerem je bilo zbranih 35 članov, je izvolil dne 28. aprila nov odbor, kateremu načeluje č. g. A. Hvalica. Sklenilo se je na predlog gg. Goloba in Kolavčiča, da naj načelništvo in nadzorništvo še enkrat vse poskusi, da se združi novo društvo s starim društvom in kupi od njega Hilarijanska tiskarna. Ako bi pa Italijani, ki imajo tiskarno v rokah, ponudbo zavrnili, napravi se nova zadružna tiskarna in, če ni drugače, z omejeno koncesijo. Sklenilo se je tudi soglasno, naznaniti novemu knezonadškofu čudno ravnanje italijanskih gospodov, ako bi se pogajanja odbila.

Županoma sta bila izvoljena gg. Fran Budinek v Kranjski Gori in Josip Kopina v Škocijanu.

V Trstu se bodo naselili Salezijanci. Najeli so hišo pri sv. Jakobu, kjer bodo brzdali zane-marjene laške dečke.

Novomašnikov na Koroškem bode letos 18, od teh sta samo dva Slovence: g. Mat. Trepal iz Rovt na Kranjskem in g. Fr. Meško iz Št. Tomaža pri Ptuj. Slovenski abiturijentje, pojdite misijonarit med zapuščene koroške Slovence!

V Kamniku je sklenil občinski odbor v spomin petdesetletnice cesarjevega vladanja napraviti mestno hranilnico.

V Solkanu bo jutri shod za ustanovitev „Mizarske zadruge.“

Škof Flapp je zopet pokazal svojo neukročeno mržnjo proti Slovanom. Umrli škof Dobrila je založil ustanovo za dijake hrvatskih ali slovenskih roditeljev, ki obiskujejo gimnazijo, na kateri se uči tudi hrvatski jezik. Za to ustanovo sta prosila neki hrvatski dijak gimnazije na Sušaku in neki Italijan, ki obiskuje italijansko gimnazijo v Koprju. Hrvatski dijak je ugodil vsem zahtevam, katere označuje ustanova, Italijan nobeni ne, in vendar je škof Flapp, ki od daja Dobrilov študentski oddal ustanovo — Italijanu Tako kažejo proti Slovanom narodno mržnjo italijanski duhovniki od škofa do kapelana!

Društva.

Vrtno veselico priredi jutri „Slovensko zidarsko in tesarsko društvo“ v Ljubljani na korist zakladu za strokovno izobrazbo svojih članov. Sodelujejo: pevski zbor viške čitalnice, tamburaški klub „Zvezda“ in vojaška godba.

Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. Veselica se vrši na Kozlerjevem vrtu. — Slavnemu občinstvu priporočamo, da obilno obišče veselico društva, ki izgledno deluje in si je že ustanovilo v Koloseju svojo zidarsko šolo, katero obiskuje okoli 40 učencev.

Izlet na Bled ima jutri „Slovensko bralno društvo“ iz Škofje Loke.

„Slovenske Maticе“ seja bode v ponedeljek dne 9. maja t. l. ob petih popoldne v društvenih pisarniških prostorih.

Odbor št. jakobsko-trnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda vabi najljubše vse častite člane in prijatelje k občnemu zboru, kateri bode v ponedeljek, dne 9. t. m., ob 5. uri popoldne v damski sobi „Narodnega doma“.

Vabilo k 9. letnemu občnemu zboru katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem, ki se bode vršil v četrti dné 12. maja 1898. leta v Celovcu v dvorani gostilne „pri Sandwirtu“. Začetek ob 1/2 2. uri popoldne.

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu vabi na veliki koncert z igro, ki ga priredi v nedeljo dne 8. maja 1898. v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ (vhod ulica Chiozza).

Veselice na korist krščansko-socialni zastavi jutri ne bode. Odbor „Zveze“ je zanimivo veselico preložil, ker se nadeja, da bode mogoče pozneje gostom podati raznovrstnejši vsprejeto, nego bi bilo to sedaj mogoče.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Šiški bode priredila v nedeljo 15. t. m. veselico pri g. Matijanu v Zg. Šiški.

Najnovejše vesti.

Iz državnega zbora. „Slovenska kršč. narodna zveza“ je sklenila, da bo poslala v jezikovni odsek, ako se bode volil, poslance: dr. Ferjančiča, Šukljeja, Periča in Vahnjanina. Poslanec (Žid in socialni demokrat) dr. Verkauf je v včerašnji seji zahteval, da naj se takoj razpravlja njegov nujni predlog o začasni odpravi carine na žito. Schönerer je bil proti temu, češ, da to žele le židovski kapitalisti. Predlog ni prišel v razpravo, ker sta se proti izrekla tudi nacionalec Kaiser in liberalec Gross. — Trgovinski minister Bärnreither je nato odgovoril na neke interpelacije v isti zadevi in rekel, da so se že pričeli dogovori z ogersko vlado. Antisemiti so predlagali razpravo o ministrovem odgovoru. Proti odpravi carine je govoril Kolišer in za odpravo Verkauf. Med Verkaufovim govorom je Gregorig imenoval židovske časnikarje „gaunerje“ in rekel, da je treba poobesiti 3000 borzijanskih Židov, potem bo pa pomagano. Proti odpravi carine je bil tudi dr. Scheicher, ker bi to kmetom, če bo letos količkaj dobra letina, le škodovalo, ker bi morali žito po ceni prodajati. Želi bi le Židje, ki so povsod v trgovini izsesovalci ljudstva in spekulanti. — 150 poslancev je vložilo včeraj nujni predlog, naj se že zgradi železnica čez Ture in južna črta do Trsta. — Slovenski poslanci so vprašali ministra, kako stoji z železnico Celovec — Karavanke — Trst. Poslanec Spinčič je stavil obširno interpelacijo, v kateri dokazuje s tisoči slučajev italijansko uradovanje oblastnij na hrvatske in slovenske vloge in s hrvatskimi in slovenskimi strankami; v isti dokazuje nadalje, kako se poitalijančuje Primorsko ter zahteva, da se temu enkrat pride v okom. Prihodnja seja bode dne 2. junija. Med zasedanjem delegacij državni zbor ne bode preložen.

Poslanec dr. Ebenhoch je že baje imenovan deželnim glavarjem zgornje-avstrijskim.

Poslanec Stojalovski je pisal vsem slovenskim klubom, naj ustanove svojo organizacijo na podlagi slovanske vzajemnosti s posebnim izvrševalnim odborom, ker so se zjediniли vsi Nemci in se jim je pridružil tudi Dipauli.

„Narodni Listy“ kličejo Dipauliju, da naj le gre izdajica, kamor ga vleče njegovo germansko srce.

Odsek za obtožbo Badenija je imel sinoči sejo. Dipauli se je ni udeležil. Z 20. glasovi je bil referentom izvoljen Čeh Dyk, 13 glasovnic je

bilo praznih. Nemci, ki so zahtevali pododsek, so propadli.

Ogerska vlada je proti odpravi carine na žito, češ da bi to čutili kmetje in da je tudi Nemčija ni odpravila.

Na Laškem so bili včeraj zaradi podražanja kruha v Paviji in Florentinu boji med množico in policijo. Tri osebe so mrtve in mnogo je ranjenih.

Špansko-ameriška vojna. Špansko brodovje pojde baje na Filipine. Da bi bila padla Manila še ni uradno potrjeno. Na Kubi Španjci jako pridno utrjujejo obrežje. Na Španskem so pa v večih krajih nemiri.

Knezoškof dr. Jeglič je odšel dne 5. maja iz Sarajeva proti Ljubljani. Spremili so ga iz mesta na kolodvor nadškof dr. Stadler z duhovščino, civilni adlatas baron Kučera, načelniki uradov, častniki, profesorji, meščani, dame in vsi v Sarajevu bivajoči Slovenci. Ločitev je bila prav ganljiva. Knezoškof je odpotoval na Reko, kjer ostane nekaj časa na Trsatu, in potem pride v Ljubljano. Dan prihoda še ni določen.

Proti naseljevanju Židov v Ljubljani priredi tekom teh dnij velik shod „Obrtna zveza za Kranjsko“ v tukajšnji dvorani pri Maliču.

Zaupni možje nemške stranke na Kranjskem se zberó danes zvečer v kazini, da se pogovore o novih bojnih načrtih proti Slovincem.

Na višji dekliški šoli v Ljubljani pričeli bodo prihodnje leto vender s podučevanjem jednega slovanskega jezika — hrvaščine, kar je menda zopet vspeh „Slov. Lista“.

Shod v Kranju priredi „Obrtna zveza za Kranjsko“ v nedeljo 15. maja ob 3. uri popoldne v prostorih g. Petra Mayerja.

V Mengšu je bil županom izvoljen Franc Orel in svetovalci so Jožef Funtek, Anton Stare in Franc Vrhovnik.

Dve novi izvirni slovenski igri prinese prihodnji snoič „Slovenske knjižnice“.

Razmere o Istri so tako napete, da so na pr. v unijski župniji, kakor poroča današnja „Edinost“, Italijani napadali v cerkvi slovanskega duhovnika, ko je govoril z lece svojim vernim.

Občinski svet tržaški zopet ni potrdil g. Iv. Nabergoja občinskim svetovalcem, dasi-ravno je že propadel s svojo trmo pri vseh instancah. Posebno strupeno je proti Nabergoju govoril Spadoni in rekel, da višje oblasti le Italijanom nagajajo. Vladni zastopnik je ugovarjal. Kaj pa osrednja vlada? Ali bo še dolgo časa gledala puntanje Tržčanov?

Razne stvari.

Na čast Franu Palackemu bodo Čehi o priliki stoletnice njegovega rojstva dne 18., 19. in 20. junija priredili velike slavnosti v zlati Pragi, v kateri je živel in deloval ta velikan. Postavili bodo tudi temeljni kamen njegovemu spomeniku. Slavnostni odbor poziva s posebnimi oklici na slovanske liste vse Slované k tej proslavi.

Ruski car bode 10. t. m. star 30 let. Ob tem času se bode car mudil v Budimpešti.

Nansen je izvoljen častnim članom cesarske akademije znanosti v Petrogradu. Nansen je v svojem predavanju v Petrogradu razvil nov načrt za novo polarno ekspedicijo, katera bi proučevala dosedaj dosežene kraje fizikalniški in geografski. Potrebščina za to odpravo bi bila svota 300.000 rubljev. Nansen predava sedaj na Dunaju.

Jožef Lewinsky, slavni igralec dvornega gledališča dunajskega je slavil 1. maja 40letnico svojega delovanja. Lewinsky je rodom Poljak, a renegat, ter je tudi v Ljubljani že večkrat zabavljal Slovincem.

Zrakoplovca Andreeja je poslala iskat norveška država tri učenjake. Podali se bodo skozi Irkutsk, Tomsk proti otokom Ledenega morja.

Črke delijo narod „Jedinstvo“ piše: „Črke nas delijo. Med književnimi središči ni nikakega sporazumnega dela, pritiralo se je do tega, da smo napravili v jednom narodu dve književ-

nosti vkljub temu, da imamo jeden in isti književni jezik. Hrvatje malo čitajo srbske knjige, tiskane s cirilico, in nasprotno Srbi malo one, ki so tiskane z latinico. To je glavna zapreka, ki nas sili, da živimo vsak zase na splošno in veliko škodo za narodno življenje, ter se niti ne spominjamo, koliko s tem trpi naša kultura, zlasti na književnem polju. „Jedinstvo priporoča v zboljšanje teh žalostnih razmer, da naj srbske knjigotržnice nove knjige pošiljajo hrvatskim, hrvatske pa srbskim listom, da jih bodo priporočali občinstvu. Na ta način bi se napravilo nekoliko vzajemnosti med hrvatsko in srbsko književnostjo. Temu vabilu se je prva prijazno odzvala knjigotržnica bratov Popovičev v Novem Sadu. — V kratkem ustanovi g. Schwentner v Ljubljani na jako pripravnem kraju novo, moderno knjigotržnico. Nadejamo se, da bode rodoljubni g. Schwentner, ki se je izkazal podjetnega moža že v Brežicah, z novo knjigotržnico cdprl Slovencem pogled na slovanski jug. Dosljej smo se tudi mi vse premalo brigali za nove hrvatske in srbske knjige. Deloma je bila temu kriva naša mlačnost, deloma pa pomanjkanje podjetnih stovenskih knjigotržcev.

Praznovanje nedelje. V uradu notranjega ministerstva na Dunaju se je uvedlo praznovanje nedelje. Uradniki in služabniki imajo ob nedeljah prosto, samo toliko jih prihaja v urad, kolikor jih je treba za izvrševanje najnujnejših poslov. Vrste se glede prihajanja v pisarno v nedeljah. Tudi na železnicah so začeli s 1. majnikom praznovati. Nekateri tovorni vlaki v nedeljo več ne vozijo in tako imajo železničarji več prilike odpočiti si in zadostiti krščanski dolžnosti.

Kuga se je oglasila v Bengalih pri Kalkuti. V neki vasi pri Bombayu so prebivalci stražo zoper kugo napadli s kamenjem. Straža je streljala in ubila 9 ter ranila 17 upornikov.

Avstro-ogerska nagodba.

Pereče vprašanje o avstro-ogerski nagodbi se mora v kratkem razpravljati in konečno določiti v državnem zboru. V zvezi s pogodbo je carinska in trgovinska zveza naše države z Ogersko. Gotovo je opravičeno, ako se časništvo bavi kolikor mogoče s temi vprašanji, da se volilci podučijo, kako važnega pomena je za našo državno polovico nagodba in kako postopanje naj zahtevajo od svojih poslancev, da se varujejo gmotni interesi avstrijskega prebivalstva.

Nagodba Avstrije z Ogersko obstoja že 30 let. Vsled te prispeva k skupnim stroškom za vojsko in diplomatično zastopstvo pri tujih državah v znesku 150 milijonov Avstrija 70 %, to je 102 milijona, Ogerska 30 %, to je 48 milijonov. Avstrijski državljani plačajo tedaj po 54 milijonov več na leto, kakor ogerski. Kje drugod se ta denar dobi, kakor da se večji davek naloži?

Ali je ta razdelitev pravična? Nikakor ne! Avstrija šteje 24½ mil. prebivalcev, Ogerska pa 17½ mil. Ako bi se v tem razmerju določila kvota, plačati bi morala Avstrija 58 %, to je ogroklo 85 milijonov, in Ogerska 42 %, to je okoli 65 milijonov. Že v tem slučaju bi si avstrijski davkoplačevalci prihranili okoli 20 milijonov gld. na leto, gotovo je to svota, katera je že vredna, da se o nji govori.

Toda ne samo po omenjeni poti pridemo do zaključka, da smo dolžni plačevati po 20 milijonov na leto preveč, na ljubo našim ogerskim sosedom. Tudi na podlagi obojnih državnih dohodkov in izdatkov ni mogoč drugačen račun. Avstrija ima sicer več prebivalcev, kakor Ogerska. Ako pa primerjamo površino obojnih držav, ima Avstrija okoli 300.000 kvadratnih kilometrov, Ogerska pa 325.000. Istina je nadalje, da ima Ogerska lepe plodovite ravnine, da se ondi dobivajo ceneje delavne moči, kakor v Avstriji, in da ima Ogerska skoraj edina gospodarski dobiček iz Bosne in Hercegovine.

Vprašamo tedaj, kdo naj več plača, tisti, ki ima plodovitnejšo in večjo zemljo in ceneje delavne moči, ali pa tisti, ki ima manj zemlje in slabejše in pa dražje delavce? Gotovo bo vsak pripoznal, da je prvi bogatejši, in ne gre, da bi lačna vrana sito pitala. Če na Ogerskem poljedelstvo ni tako razvito, kakor v Avstriji, če se tam polje malomarno obdeluje, ni to naša krivda, in ne gre, da bi mi še ogersko lenobo podpirali z našimi žulji. Ako bi tako pridno delal ogerski kmet, kot dela avstrijski, bi mu zemlja toliko nesla, da bi Ogerska daleč nadkrilovala naše razmere. Če nadalje ogerska država ne skrbi tako za kmeta, nas to ne briga, saj tega ni zakrivila Avstrija. Primerjajmo zgoraj omenjeno razmerje, in sprevidimo, da sta državi jednako gospodarski močni, in da bi se moral prispevek k skupnim stroškom jednako odmeriti, plačati bi morala vsaka država 50 %, to je vsaka po 75 milijonov.

Ta zahteva je tem bolj opravičena, ker se Ogerska drugače ravna, če je treba kaj plačati, drugače pa, če je treba kaj dobiti. Znano je, da imamo skupno carino, to je na avstro-ogerski meji se mora plačati carina na gotove stvari, katere se vpeljavajo v našo monarhijo. Pri teh dohodkih pa ne računa Ogerska, da je v Avstriji več prebivalcev, ampak pravi, da naj glede dohodkov pri carini pripada vsaki državni polovici 50 %, oziroma, da naj se čisti carinski dohodek porabi v pokritje skupnih stroškov. Ako bi bilo merodajno isto razmerje, namreč 70 : 30, kakor pri skupnih doplačvah, bi dobivala Avstrija 16 mil. več iz carine. Iz tega se razvidi, kako pazni morajo biti naši državni poslanci pri sklepanju nove pogodbe, ki nas bo zopet vezala 10 let, ker to vprašanje tangira interese vseh avstrijskih narodov. To je zgolj gospodarsko vprašanje in bi morali poslanci soglasno postopati v zmislu sklepov vseh deželnih zborov.

Prav je torej storila avstrijska kvotna deputacija, da je pred kratkim odklonila stališče ogerske kvotne deputacije. Izjavila je, da vztraja na svoji prejšnji računski podlagi in da naj se zanj obravnave vrše ustmeno. Avstrijska deputacija zahteva nov ključ za prispevke obeh polovic, po katerem se bodo vštevali vsi čisti dohodki iz direktnih in indirektnih davkov. Treba jej je največje previdnosti, da nas zopet ne vjamemo Ogrri v svoje mreže.

Tudi pri avstro-ogerski banki, ki izdaja naše bankovce, imajo Ogrri svoj dobiček. Država je dolžna banki 80 milijonov. Od teh plača Ogerska samo 30 %, in sicer v 50. brezobrestnih letnih obrokih, ostali izdatni del morajo pa zopet nositi avstrijski davkoplačevalci. Avstro-ogerska banka izplačuje svojim akcijonarjem

7 % in zahteva, da se akcije izplačujejo v zlatu, mej tem ko se bankovci, katere ima ljudstvo v rokah, izplačujejo v manj vrednem srebru. Ogrri hrepeno dobiti avstro-ogersko banko v svoje roke. A to bi bilo nevarno, ker ima banka velikanske svote izposojene na Ogerskem in bi se bilo bati, ako dobe Ogrri vajete v roke, da bi se mažarskim interesom na škodo Avstrije dajala prednost. V interesu naših financ bi bilo želeto, da bi si Avstrija ustanovila samostojno svojo banko, ki bi bila neodvisna od izkoriščujoče se Ogerske.

Koliko gospodarske škode je imelo avstrijsko kmetijstvo in mlinarstvo vsled takozvanega mlinarskega obrata! Naši mlini izginjajo, naši kmetovalci morajo prodajati žito preveč po ceni, Ogerska se pa masti. Kar še ni uničilo kmeta veliko ogersko mlinarstvo, storila je žitna borza v Budapešti, ki je samovoljno zviševala ali zniževala žitne cene. To ji je bilo lahko mogoče, ker se je carine prosto uvažalo velikanska množina žita na Ogersko.

Povsod, kjer se stikajo avstrijski in ogerski interesi, morajo stopiti avstrijski v ozadje, in Ogrri dobivajo povsod prednost.

Ni se tedaj čuditi, da cvetè in raste Ogerska, a mi komaj životarimo. Tako se je povzdignil promet na Reki od 14½ mil. gld. od leta 1871. na 127 mil. v letu 1893, pomnožil se je tedaj promet za 900 %, promet v avstrijskem Trstu se je pa v isti dobi povzdignil le za 33 %.

Ogerska je procvitala, ker so romali leto za letom naši milijoni čez mejo. Ako bi bili ti milijoni pri nas, za koliko sto in sto milijonov bi bili mi gospodarski močnejši, kot smo danes! Z obrestmi vred bi znašala svota v dobi 30. let gotovo 4000 milijonov gld. in s tem se da že nekaj narediti. Trgovina, obrt in kmetijstvo bi drugače uspevali, ako bi ostal ta kapital doma. Koliko manj davka in koliko več koristnih naprav bi bilo mogoče uvesti, ako se naredi pravično razmerje!

Iz tega je razvidno, koliko važnosti morajo volilci pokladati na postopanje svojih poslancev pri glasovanju o zopetni obnovitvi avstro-ogerske nagodbe. Dolžnost naših poslancev je, stopiti sedaj med volilce, jim predložiti svoje mnenje, pravica volilcev je pa tudi, izreči svoje mnenje na shodih nasproti poslancem. To vprašanje je tako važno, da morajo vsi avstrijski narodi stati kakor jeden mož, da branijo avstrijske interese zoper ogersko pohlepnost, da se tako zabrani obnovev nagodbe, ki bi bila škodljiva našim gospodarskim interesom.

Povsod v Avstriji sklicujejo poslanci shode in razgovarja to pereče vprašanje, le Slovenci smo nekako zaspani. Po našem mnenju bi bil umesten velik shod v Ljubljani, ki bi prvi storil inicijativo, kako naj se ravnajo naši poslanci. Tu je treba jeklene vstrajnosti, kajti pri denarju neha — ljubezen.

„Slovenski List“ prinaša samo inserate slovenskih tvrdk ter odločno odklanja inserate tvrdk, ki so Slovencem sovražne.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno nižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

ERNST SPEIL,

mehanik,

Ljubljana, Turjaški trg šte. 1.

(„Katoški Dom.“)

Zaloga šivalnih strojev in bicikljev po najnižjih cenah iz različnih tovarn.

Najnovejši izumi.

Vsa v to stroko spadajoča dela se točno in solidno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Za mnogobrojna naročila se udano priporoča

Ernst Speil,
mehanik.

Prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke
cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: **več monštranc, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev** itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene. Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posebrenje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo 49 (30-1)
Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar-srebrar,
Ljubljana, sv. Petra cesta št. 27.

46 (1-1)

Zahvala.

Podpisana se najudaneje zahvaljujeva vele-spoštovanim gospodom občinskim svetnikom: Antonu Kleinu, Jožefu Lenčetu, Eliji Predoviču in Jožefu Turku, ki so vsak po 5 gl. blagovolili darovati za našo društveno zastavo, ter prosiva, da tudi nadalje blagohotno ohranijo odlično svojo naklonjenost slovenskim krščansko-socialnim delavskim stanovom.

Za odbor „Slovenske krščansko-socialne zveze“ v Ljubljani.

dr. Jožef Debevec,
t. č. podpredsednik.

Ivan Štefè,
t. č. tajnik.

Družico, vrlo gospodinjo išče

dobro situiran obrtnik v Ljubljani in hišni posestnik v najboljši dobi. Slovenke, gospodične in vdove brez otrok, strogo krščanskega mišljenja, v starosti 25 do 35 let, s primerno imovino, imajoče smisel in veselje do zadovoljnega gospodinjskega življenja, naslovijo naj pisma pod „Domača sreča 109“, katere bode oddajala pošta le proti izkazu inseratnega lista. Diskrecija zamčena pod častno besedo. 48 (3-1)

Ivan Kregar,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode,
v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8, poleg Alojzjevišča,

priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in podpirateljem domače umetnosti v najnatančnejše izdelovanje **monštranc, ciborijev, kelihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev** ua. 20 (3-5)

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,
Opekarska cesta št. 61.
priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih **pečij iz glinaste snovi** od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.
Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.
Cene nizke. 8. (52-10)

Prej M. Učak **Albert Robida** M. Učak
v Ljubljani, Rožne ulice št. 5
26 (25-9) izvršuje po najnižjih cenah
sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo potrtega srca prežalostno vest, da je naš preljubljeni in nepozabni sin, oziroma brat in svak, gospod

Anton Majaron

slušatelj prava na vseučilišču dunajskem danes, 30. t. m., zvečer po dolgi in mučni bolezni v dobi 22. let na rojstnem domu v Borovnici, prejemši sv. zakramente za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb dragega pokojnika bode v ponedeljek, dne 2. majnika t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Borovnici.
Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi in drugod.
Prosi se tihega sočutja!

V Borovnici, dne 30. aprila 1898.

Anton Majaron, oče. — Dr. Danilo Majaron, brat. — Marija Majaron, S. Pavlina Majaron, S. Adela Majaron, Roza omož. Nekerman, Antonija Majaron, sestre. — Ivan Nekerman, svak. — Fernanda Majaron roj. Staré, svakinja.

Zahvala.

Globoko ginjeni zahvalujemo se tem potom iskreno za vse izraze plemenitega sožalja ob britki izgubi našega dobrega in nepozabnega sina, oziroma brata, svaka in strija, gospoda pravnika

Antona Majarona.

Zlasti izrekamo srčno zahvalo vsem mnogobrojnim gospodom in damam, ki so dragega pokojnika včeraj spremili k zadnjemu počitku, v prvi vrsti velečastitum gospodom, duhovnikom A. Staretu iz Ljubljane, F. Knižeku iz Preserja in domačemu župnemu upravitelju F. Berniku, poslednjemu zlasti, da je pokojniku ves čas dolge bolezni stal na strani dober prijatelj in tolažitelj, nadalje deputaciji gg. slovenskih akademikov, blag. gosp. c. kr. dež. sodnemu svetniku I. Vencaju in drugim, ki so iz dalje potrudili se k hiši žalosti, kakor tudi slav. bralnemu društvu za spremstvo z zastavo; osobito se zahvaljujemo za preganljivo petje, katero so poskrbeli gg. člani sl. društva »Slavca« iz Ljubljane, gg. slovenski akademiki in domači učitelji, potem za krasne vence in končno sploh vsem in za vse, s čimer se je v našo tolažbo izkazala ljubemu pokojniku zadnja čast!

V Borovnici, dne 3. majnika 1898.

47 (1-1) **Žalujoči ostali.**

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage, pile, lonci (železoliti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska tesarska, ključavnica, kovaška in usnjarska orodja. Štedilniki, peči, kovano in valjano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke,

Zaradi opustitve trgovine

oblastveno dovoljena 42 (3-3)

popolna razprodaja vsakovrstne železnine

po tovarniških cenah.

Najlepša prilika gospodom trgovcem vsakovrstno železnino najceneje si naročiti.

Andr. Druškovič

železarija, Mestni trg št. 9 10.

cement, storje za stropne, dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, vsakovrstna ploščevina: mesingasta, pakfonasta, bakrena, oinkasta, bela in črna in pocinkana. Trombe za vođe in gnojnice; svetilke za vozove; različna kovanja za kočije. Ključavnice, mesingaste kljuge, pante in zapahne, pletene omare in pipe za pivo itd. itd.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke, zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najbolje znane Vrhiške gline) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka) 42 (3-3)

Roman-cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9

45 (6-1) priporočata

svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najnovejše v konfekciji za dame.

Ilustrovani ceniki razpošiljajo se zastonj in poštne prosto.

